

POSTANOWIENIE

3 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 3 lutego 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa J.G. i A.G.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 29 listopada 2024 r., I ACa 2428/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. obciąża pozwaną kosztami postępowania kasacyjnego, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

(G.N.-J.)

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 21 września 2023 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie ustalił, że bliżej określona umowa kredytu na cele mieszkaniowe zawarta 30 lipca 2007 r. pomiędzy Bankiem1 spółką akcyjną (poprzednikiem prawnym pozwanego Bank spółki akcyjnej) a powodami J.G. i A.G. jest nieważna (pkt

1); zasądził od pozwanego łącznie na rzecz powodów kwotę 146.671,30 zł wraz z bliżej określonymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie (pkt 2); zasądził od

pozwanego łącznie na rzecz powodów kwotę 17.095,78 CHF wraz z bliżej określonymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie (pkt 3); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt 4) i orzekł o kosztach postępowania (pkt 5).

2. Na skutek apelacji strony pozwanej Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z 29 listopada 2024 r. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powodów 48.671 zł wraz z bliżej określonymi odsetkami ustawowymi z opóźnienie, oddalił apelację w pozostałym zakresie i rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego.

3. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł pozwany. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Skarżący stwierdził, że w sprawie występują istotne zagadnienie prawne polegające na konieczności odpowiedzi na następujące pytania:

a) czy osoba fizyczna, zawierająca długoterminowe zobowiązanie kredytowe, która wprawdzie w chwili zawierania spornej umowy kredytu hipotecznego przeznaczonego na cele mieszkaniowe nie wskazywała, iż środki pochodzące z tej umowy zostaną przeznaczone na cele związane z prowadzoną działalnością gospodarczą lub cel zarobkowy/inwestycyjny, a nie na zaspokajanie podstawowych potrzeb mieszkaniowych, po zawarciu umowy, wykorzystywała środki pochodzące z kredytu na cele związane z prowadzoną działalnością gospodarczą lub cel zarobkowy (działalność nierejestrowaną), posiada w ramach przedmiotowej umowy status konsumenta, uprawniający ją do wytaczania przeciwko przedsiębiorcy roszczeń opartych o treść przepisów Dyrektywy 93/13 oraz polskich norm przepisy te implementujące, zawartych w art. 3851 § 1 i 2 k.c.?

b) czy sąd orzekający może zastąpić postanowienie abuzywne kursem rynkowym (obiektywnym kursem średnim NBP) lub zastosować przepis dyspozytywny z art. 358 § 2 k.c., z uwagi na fakt, iż przepis ten stanowi normę prawną, która może znaleźć zastosowanie w sprawie, a sąd winien podjąć wszelkie działania prowadzące do przywrócenia równowagi kontraktowej stron?

4. Powodowie wnieśli o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej a także o zasądzenie od strony

pozwanej na rzecz powodów zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

6. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga kasacyjna strony pozwanej mimo obszerności wywodów nie zawiera argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uzasadniająca przyjęcie skargi do rozpoznania.

7. Sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne dotyczy określonych przesłanek faktycznych przysługiwania osobie fizycznej statusu konsumenta, tzn. sytuacji, gdy „po zawarciu umowy, wykorzystywała środki pochodzące

z kredytu na cele związane z prowadzoną działalnością gospodarczą lub cel zarobkowy (działalność nierejestrowaną)". Co do kwalifikacji kredytobiorcy prowadzącego działalność gospodarczą jako konsumenta, to należy przede wszystkim stwierdzić, że zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego (zob. zwłaszcza wyrok z 14 czerwca 2023 r., II CSKP 254/22) sam fakt prowadzenia działalności gospodarczej przez kredytobiorcę nie wyklucza uznania go za konsumenta. Dla tego rodzaju kwalifikacji prawnej (jako profesjonalisty) decydujące powinny być cel zawarcia umowy oraz bezpośrednie jej związanie z wykonywaną działalnością gospodarczą lub zawodową. Przede wszystkim jednak sformułowane zagadnienie odrywa się od stanu faktycznego ustalonego w sprawie przez sądy obu instancji. Jak bowiem ustalił Sąd Okręgowy, „W badanej sprawie z materiału dowodowego wynika, że powód (...) nie planował prowadzenia działalności gospodarczej w lokalach (...). Żadne z powodów faktycznie nie prowadziło i nadal nie prowadzi działalności gospodarczej w lokalach” (k. 472v akt sprawy). U podstaw sformułowanego zagadnienia leżało zatem w istocie kwestionowanie przez skarżącego przytoczonych ustaleń faktycznych. Sąd Najwyższy jest natomiast związany ustaleniami faktycznymi dokonanyymi przez sąd powszechny. Zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest sądem prawa, a nie sądem faktu, i nie dokonuje kontroli prawidłowości oceny dowodów przeprowadzonej przez sąd drugiej instancji, jak również kontroli prawidłowości dokonanych ustaleń faktycznych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 5 stycznia 2011 r., III CSK 72/10). Z powyższych względów sformułowane zagadnienie prawne nie spełnia przesłanek zawartych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

8. Także drugie zagadnienie prawne sformułowane przez skarżącego nie może być podstawą przyjęcia skargi do rozpoznania. Koncentruje się ono wokół problemu skutków abuzywności klauzul w umowie kredytu, a podłoża ma tezę o dopuszczalności zastąpienia niedozwolonych klauzul umowy określających sposób ustalania przez bank kursów waluty innym mechanizmem przeliczeniowym opartym na przepisach kodeksu cywilnego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi jednak obecnie wątpliwości, że niedopuszczalne jest zastąpienie wyeliminowanego abuzywnego postanowienia umowy innym mechanizmem

wyliczenia kwoty raty kapitałowo-odsetkowej. Żaden bowiem przepis prawa, w tym art. 385¹ i art. 358 § 2 k.c., nie daje podstaw do zastąpienia klauzuli abuzywnej innym postanowieniem. Uzupełnienie luk po wyeliminowaniu takiej klauzuli stanowiłoby bowiem zbyt daleko idącą modyfikację umowy w celu ratowania sytuacji prawnej przedsiębiorcy stosującego niedozwolone postanowienie umowne (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2022 r. II CSKP 550/22; postanowienia Sądu Najwyższego: z 31 maja 2022 r., I CSK 2314/22; z 1 lutego 2023 r., I CSK 5615/22 oraz z 6 lipca 2023 r., I CSK 5755/22). Potwierdził to Sąd Najwyższy w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, w której stwierdzono m.in., że w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego, odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Ponadto Sąd Najwyższy przesądził, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie. Powyższa uchwała ma moc zasady prawnej, wiążącej Sąd Najwyższy również w niniejszej sprawie (art. 87 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym).

9. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

10. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

11. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 i art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

Krzysztof Grzesiowski

(G.N.-J.)

[a.]

